

# ساکنان عالم غیب

مجموعه گفت و گوهای تخصصی  
درباره ربانی امام عصر علیه السلام

محمود مطهری نیا

شابک: ۱۵۰۰۰۰ ریال: ۵-۵۱-۲۹۱۸-۹۶۴-۹۷۸  
شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۱۸۳۸۳  
عنوان و نام پدیدآور: ساکنان عالم غیب: مجموعه گفت‌وگوهای تخصصی  
درباره و برای امام عصر (عج) / محمود مطهری نیا.  
مشخصات نشر: تهران: موعود عصر (عج)، ۱۳۹۵.  
موضوعات تخصصی: ۳۸۴ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.  
یادداشت: کتابنامه.

موضوع: مهدویت  
مؤلف: محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق. -- غیبت  
موضوع: مهدویت -- انتظار  
رشته‌های درسی: ۲۹۷/۴۶۲  
رده بندی در گره: ۱۳۹۵ س ۲ ۴/۴/۴۵۶۱۵ BP۲۲۴  
سرشناسی: مطهری نیا، محمود، ۱۳۵۹ -  
وضعیت فهرست‌رسم: فیا

ساکنان عالم غیب (مجموعه گفت‌وگوهای تخصصی درباره و برای امام عصر علیه السلام)

به کوشش: محمود مطهری نیا

ناشر: موعود عصر علیه السلام، تهران ۱۳۹۵

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۱۸-۵۱-۵

شمارگان: ۵۰۰

نوبت چاپ: اول

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

نشانی ناشر: تهران صندوق پستی ۸۳۴۷-۱۴۱۵۵

تلفن: ۸۸۹۴۱۲۳۵-۸۸۹۴۱۳۳۷-۸۸۹۴۱۴۰۲ نمابر: ۸۸۹۴۱۴۰۲

فروشگاه اینترنتی: [www.yaranshop.ir](http://www.yaranshop.ir)

## فهرست مطالب

- سخن ناشر ..... ۷
- پیشگفتار ..... ۹
- گفتار نخست: معرفت امام عصر (عج): اقتراحى با حضور حضرات آیات محمدباقر  
تحریری، سیدمحمد مهدى میرزاقرن و دکتر ابراهیم شفیعى سروسنانى ..... ۱۵
- گفتار دوم: ما و زندگى در عصر غیبت امام مهدى (عج)؛ گفت و گو با حجت الاسلام  
والمسلمین حبیب الله رهبر ..... ۴۳
- گفتار سوم: غیبت و دیدگاه ها: اقتراحى با حضور حجت الاسلام والمسلمین  
سید محمود بحر العلوم میردامادى، على رهبر، مهدى طالب، على اکبر مهدى  
پور و جعفر ناصرى ..... ۶۳
- گفتار چهارم: حضرت مهدى (عج) در دنیای امروز گفت و گو با حجت الاسلام  
والمسلمین سعید معمار منتظرین ..... ۹۷
- گفتار پنجم: دکان عاشقى را بسیار مایه باید: شناخت امام زمان (عج) گفت و گو  
با حجت الاسلام و المسلمین عبدالقائم شوشترى ..... ۱۱۵
- گفتار ششم: امام زمان (عج) و تربیت انسان: گفت و گو با حجت الاسلام  
والمسلمین حسن صدیقین ..... ۱۳۳
- گفتار هفتم: ساکنان عالم غیب: گفت و گو با حجت الاسلام و المسلمین شیخ

- جعفر ناصری ..... ۱۵۵
- گفتار هشتم: تشرّف، آری یا خیر؟ گفت و گو با حجّت الاسلام و المسلمین  
عبدالقائم شوشتری ..... ۱۸۹
- گفتار نهم: دیدار با امام زمان علیه السلام؛ هستها، بایدها و الگوها: اقتراحی با  
حضور حجج الاسلام: مرتضی آقانهراي، سیدمهدی حائری قزوینی، علی اکبر  
مهدی پور و جعفر ناصری ..... ۲۱۵
- گفتار دهم: یار پاکباخته امام زمان علیه السلام گذری بر زندگانی و تشرّفات مرحوم  
ساجد مرتضی، عضو هیئت امنای مسجد مقدّس جمکران ..... ۲۵۳
- گفتار یازدهم: ظاهر نزدیک است! آیت الله محمّد ناصری ..... ۲۶۵
- گفتار دوازدهم: دنیا بشوئه تلاش ما و مشتاق ظهور: گفت و گو با میهمانان  
خارجی اجلاس دهم در بررسی ابعاد وجودی حضرت مهدی علیه السلام ..... ۲۸۳
- گفتار سیزدهم: ساربان یهود در تلاش برای جلوگیری از ظهور: گفت و گو با  
حجّت الاسلام و المسلمین مهدی باقری ..... ۳۰۱
- فهرست منابع: ..... ۳۶۷

WWW.KUTUBHOUSSEENI.COM

## سخن دانش

مصاحبه‌ها و گفت‌وگوهایی مندرج در یک نشریه، به ویژه نشریات تخصصی، سرمایه‌ارزشمندی برای تئوریه و مخاطبان بوده و یادگاری است برای فرهیختگان و اندیشمندان صاحب‌شونده. از سال‌ها پیش مترصد گردآوری و تنظیم و تدوین گفت‌وگوهای انجام‌شده و منتشره در مجله «موعود» بودیم؛ اما کثرت برنامه‌ها مانع از این امر شد.

با پشت سر گذاشتن بیست سالگی «رئسسه فرهنگی موعود» و «نشریه موعود» فرصت مغتنمی برای این امر فراهم آمد.

از آنجا که عمده‌ترین بار این مهم بر عهده آقای دکتر محمود مطهری‌نیا بود، از ایشان درخواست شد تا ضمن بازخوانی مصاحبه‌ها، انجام شده و مستندسازی گفت‌وگوها، آنها را برای بازنشر در قالب یک کتاب مهیا کند. بحمدالله این مهم نیز اتفاق افتاد.

با قدردانی از زحمات ایشان، این اثر را صمیمانه تقدیم به آستان قدس حضرت صدیقه طاهره، فاطمه زهرا (علیها السلام) می‌کنیم. باشد تا مقبول طبع لطیف ایشان واقع شود؛ ان‌شاءالله.

## پیشگفتار

یکی از روزهای تابستان سال ۱۳۷۶ ه.ش. در خیابان «حکیم نظامی اصفهان» قدم می‌زدم که در میان روزنامه‌ها و مجلات یک کتاب و لوازم التحریر فروشی چشمم به «ماهنامه موعود» افتاد. شماره سوم مجله بود با طرح جلدی آبی رنگ و متناسب با آیام مبعث رسول - ﷺ. همانند کسی که گمشده‌ای دیرین را پیدا کند، مشتاقانه مجله‌ای خریداری کرده و به خانه بردم. از مجموعه مندرجات مجله، گفت‌وگوی «عنوان» نقش مردم در نسبت با موعود آخرالزمان و ظهور منجی آخرین، «استان» «ردّ پا» و برخی مطالب خواندنی کوتاه، مانند «اگر او را ببینم، به او می‌نویسم...» «رایم شیرین‌تر و جذاب‌تر بود».

از آن به بعد، غالباً هر وقت از کنار روزنامه‌فروشی‌ها رد می‌شدم به دنبال ماهنامه موعود در میان نشریات آن روزها می‌گشتم؛ در دوره‌ای که نشریات شاخص و قابل توجهی، مانند «صبح»، «نیستان» و «امامت» را از سر روز چندانگهی تورقی می‌کردم. آن زمان موعود، دوماهنامه بود و انتظاری سخت تا مجله منتشر و توزیع شود.

بعد از چند وقت، ناقصی مجلات را برطرف کردم و غالباً در میان مطالب مجله، سه عنوان گفت‌وگو، داستان و «اگر او را ببینم...» را حتماً مطالعه

می‌کردم.

سال ۱۳۷۷ ه. ش. در آزمون ورودی دانشگاه قبول شدم و برای تحصیل در «دانشگاه امام صادق (ع)» به «تهران» آمدم. خیلی دوست داشتم به ماهنامه سری می‌زدم؛ اما راهش را نمی‌دانستم. شاید در یکی از شب‌های سال ۱۳۷۸ ه. ش. بود که استاد اسماعیل شفیعی سروستانی، برای ارائه سخنرانی با عنوان «تفکر، فرهنگ و تمدن» به دعوت بسیج دانشگاه و به همت یکی از دوستان و هم‌اتاقی‌هایم به دانشگاه تشریف آوردند. به گمانم بعد از سخنرانی بود که سه سری عجب، یادگانه‌ای داشتیم. با ایشان تا پای ماشین آمدم. سوار ماشین شدیم و تا دم در دانشگاه را سواره رفتیم. از اشتیاقم برای همکاری گفتم. نهایتاً ادرس مجد را در شنیدم. گفتند: بیا ببینم چه کاری بلدی؟...

آن روزها، دفتر موعود در خیابان «پیروزی» بود؛ «ایستگاه درختی»، همان ساختمانی که این روزها عتبات موقوفه «مسجد جمکران» و با تابلوی مهدی‌یاوران، زینت‌بخش آن است. نمی‌دانم چه شد که آن قرار را جدی نگرفتم و دنبال نکردم.

اردیبهشت سال ۱۳۷۹ ه. ش. بود که غرفه کوچک و غربانه موعود را در نمایشگاه کتاب، به طور برنامه‌ریزی نشده‌ای پیدا کردم. آنجا هم پس از گفت‌وگو با عزیز داخل غرفه، ادرس را گرفتم؛ بارها استیغوش افتاد و نرفتم. چند روز یا چند هفته بعد از آن دیدار بود که نمی‌دانم چرا و چطور، اما نامه‌ای نوشتم با این مضمون:

مدتی است گفت‌وگوهای مجله تعطیل شده و اگر موافق باشید، می‌توانم برای گفت‌وگو با آیت‌الله ناصری، حفظه‌الله تعالی، در «اصفهان» هماهنگی و اقدام کنم....

خیلی سریع‌تر از آنچه فکر می‌کردم، پاسخ نامه‌ام را دکتر ابراهیم شفیعی سروستانی با دستخط زیبای خود و امضای دبیر تحریریه ماهنامه فرستادند.

نامه شیرین و دلچسبی بود که طلسم‌شکن شد. بعد از آن، دوشنبه‌ای قرار گذاشتم و برای اولین بار به مؤسسه آمدم. علاوه بر صحبت درباره انجام گفت‌وگوها، قرار شد مطالبی را نیز برای نشریه بنویسم.

سه مطلب را تا پیش از پایان سال تحصیلی و برگشت به «اصفهان» نوشته و تحویل دادم. مطلب اول با عنوان «شهر گنبد‌های فیروزه‌ای» در شماره ۲۱ منتشر شد؛ البته با زحمت‌ها و اصلاحات دبیر محترم تحریریه و نیز ویراستار و قسط جلّه این روزها که بعد از حدود ۱۵ سال دوباره آن متن را خواندم، از قلم ناموس آن مؤسسه‌هایم احساس سرافکندگی کردم و نتوانستم آن را در مجموعه حاضر باورم.

دو مطلب دیگر را هم سه سال بعد در اثاث کشی‌های مؤسسه به «خیابان رشت» دیدم و از بس یادش بودند مردم آنها را پاره کردم و ریختم دور؛ مبادا کسی آنها را بخواند و سرافکننده‌تر شوم.

امتحانات پایان ترم آن سال را پس از سه سال به اصفهان رفتم. پیگیری قرار مصاحبه با آیت‌الله ناصری، حفظه‌الله تعالی، نتیجه‌ای نداشت. با دفتر مؤسسه تماس گرفتم و ماجرا را گفتم. در ضمن پیشنهاد دادم: در اصفهان افراد مهدوی دیگری هم هستند. اگر اجازه بدهید آنها را پیگیری کنم. موافقت شد و مجموعه حدود ۸۰-۹۰ سؤال را جناب استاد اسماعیل شفیعی سرورسانی زحمت کشیدند و آماده کردند. از طریق فکس با کلی ماجرا البته سؤال‌ها را گفتم.

آن تابستان با چندین بزرگوار هماهنگ و مصاحبه شد؛ از جمله سید علی‌بیج اسلام حبیب‌الله و علی رهبر، معمار منتظرین، شوشتری، مهدوی، بحر اسوم میردامادی، صدیقین و... اما آیت‌الله ناصری خیر.

معمولاً برای انجام گفت‌وگوها روشم این بود که در ابتدا از عزیزان می‌خواستم تعریفی از موضوع مهدویت یا جایگاه و اهمیت آن در اسلام و دنیای امروز ارائه کنند. سپس بر اساس پاسخ‌های ایشان از میان سؤالات

استاد، بقیه سؤالات را انتخاب و طرح می‌کردم. گاهی هم البته سؤالاتی که به ذهن خودم می‌رسید، لابه‌لای آنها می‌آمد.

توفیق انجام گفت‌وگوها به زبان‌های فارسی، عربی و گاه انگلیسی بعد از آن ادامه یافت؛ در شهرهای «قم»، «تهران»، «کرمان»، «سبزوار»، «مشهد»، «تبریز»، «شاهرود» و... بیش از ۱۰۰ گفت‌وگو با شخصیت‌های مهم داخلی و خارجی انجام دادم که برخی از آنها در مجله منتشر شد. برخی از آنها هم به سبب ضعف محتوا یا پاره‌ای مشکلات یا ملاحظات دیگر منتشر نشده باقی ماندند. بعد از آنکه در این میان، گاه افرادی که دیدارشان رفته بودم، در این باره به من اطمینان می‌دادند و هیچ مطلبی ضبط نمی‌شد. از جمله این افراد، استاد اروپایی بود که سال ۱۳۸۵ ه. ش. بعد از یک ساعت گفت‌وگوی فوق‌العاده عالی شنیدنی و عرفانی آن هم به زبان انگلیسی در نهایت ناباوری دیدم هرچند صحنای ضبط نشده است. خواستم آن را در جایی دیگر تکرار کنم؛ اما نشد. حال حاضر آن بود که سخنرانی زیبای این پروفیسور اروپایی در «دانشگاه تهران» هم ضبط نشده بود. آن بزرگوار شاگرد یکی از بزرگترین فلاسفه معاصر غرب بود که تا آخر زمان ۲۵ سال از پنهان کردن اسلام و تشیعش می‌گذشت. می‌گفت: «بسیاری از طالب‌اگر به سفارت کشور متبوعش برسند، برایش مشکل درست خواهند کرد. نظارات، حاشیه‌ها و برکات مصاحبه‌ها طی این سال‌ها بسیار زیاد و در مواردی مطلقاً گفتنی بوده‌اند به همین اکتفا می‌کنم که با این گفت‌وگوها تمام زندگی‌ام بهت پدید آمد.

آنچه اکنون پیش روی شما قرار دارد، گزیده‌ای از مجموعه گفت‌وگوهای منتشر شده در مجله، طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۹۵ ه. ش. است که غالباً با رویکرد معرفت امام عصر علیه السلام، غیبت و تشرفات گردهم‌آمده‌اند. در یک مورد نیز برای تکمیل شناخت امام زمان علیه السلام، اصلی‌ترین دشمن ایشان، یعنی قوم یهود به طور اجمالی و در عین حال خیلی خوبی معرفی شده است. پایان

بخش کتاب نیز دو گفت‌وگوی انجام شده با بنده در دو سایت «موعود» و «فارس» است که با توجه به اهمیت آنها در کنار دیگر موارد آورده شده‌اند.

ذکر این نکته مهم نیز ضروری است که استادان شرکت کننده در این گفت‌وگوها و اقتراح‌ها، مشرب عرفانی و سلوکی یکسانی نداشته‌اند و هر کدام از زاویه و مشرب متفاوتی پاسخ پرسش‌ها را داده‌اند که الزاماً این پاسخ‌ها از یک جنس هستند. شاید بیشترین تفاوت را در پاسخ به پرسش‌های مربوط به دیدار با امام عصر (عج) و عمق و شدت غیبت به چشم بیاید. البته تلاش شده تنظیم مطلب به گونه‌ای باشد که خواننده احساس تعارض نکند.

به قدری که امکان ادامه در ابتدای هر مطلب برخی حواشی و توضیحات مربوط به فضای هر بحث نیز آورده شده تا خواننده در کنار اصل مطلب، بخشی از خاطرات مربوط به آن نیز مطالعه کند. همچنین با اضافه شدن صدها پاورقی و حدود ۱۰۰۰ اثر از منابع متقدم، سعی کردم این اثر صیغه‌ای پژوهشی پیدا کرده و مطالب تا حد امکان به طور مستند ارائه شوند و بالأخره با تعبیری که در پایان عموم اشاره‌های مندرج در ابتدای گفت‌وگوهای منتشر شده در مجله می‌آمد؛ امید که مقبول واقع شود. مولانا صاحبمان قرار گیرد. ان شاء الله.

یوم الله میث ۱۴۲۷ ه. ق.

محمد مظهری نیا

استادیار گروه معارف اسلامی

دانشگاه علوم پزشکی تهران